

God siteringspraksis, kildebruk og plagiat

Norwegian University of Science and Technology

Introduction

Scorpions are efficient predators that accept a wide variety of prey (Polis & McCormick, 1986; Polis & Polis, 1998). Most species are nocturnal and prey by the use of a sit and wait strategy, where they are located in the opening of the scorpion's burrow, waiting for prey to enter. Only a few species are reported to actively hunt prey away from the burrow (McCormick & Polis, 1999).

The ecological aspects of prey capture and foraging in scorpions have been thoroughly investigated by the late Gary Polis and associates (see Polis, 1996 and McCormick & Polis, 1990 for a review). Also, the sensory-physiological aspects of prey capture are well documented by the studies by Philip Brownell, Douglas Craftin and others (see reviews by Brownell, 2001 and Craftin & Brownell, 2001). The behavioral aspects of prey capture have been less documented and most studies have been anecdotal in nature, we just have included brief descriptions of prey capture for different species (see McCormick & Polis, 1990 for a review). One exception is Bub & Bowerman's (1979) study on prey capture in *Hadrurus arizonensis* Ewing, 1928 (Hemiptera). In this study, the different behavioral components involved in the prey capture were identified and described. Cushing & Mathews (1988) and Casper (1995) have also provided some quantitative data for some of the behavioral components of the prey capture sequence.

The purpose of this paper is to present a quantitative analysis of the behavior components involved in prey capture in *Pambolus leoninus* (Ehrenberg, 1828) and *Pambolus pallidus* Piccolo, 1955 from East Africa.

Literature

- ALEXANDER, A. J. 1972. Feeding behavior of scorpions. *South African Journal of Science*, 68: 253-256.
- BROWNELL, P. H. 1977. Compressional and surface waves in sand used by desert scorpions to locate prey. *Science*, 197: 479-482.
- BROWNELL, P. H. 2001. Sensory ecology and orientational behaviors. Pp. 159-183 in P. H. Brownell & G. A. Polis (eds.), *Scorpion Biology and Research*. New York, NY: Oxford University Press.
- BROWNELL, P. H. & R. D. FARLEY. 1979. Prey localization behaviour of the nocturnal scorpion, *Paruroctonus mesasiaticus*: Orientation to substrate vibrations. *Animal Behaviour*, 27: 185-193.
- BUB, K. & R. F. BOWERMAN. 1979. Prey capture by the scorpion *Hadrurus arizonensis* Ewing (Scorpiones: Vaejovidae). *Journal of Arachnology*, 7: 243-253.
- Brownell & G. A. Polis (eds.), *Scorpion Biology and Research*. New York, NY: Oxford University Press.
- LE BERRE, M. 1979. Analyse séquentielle du comportement alimentaire du scorpion *Buthus occitans* (Amor.) (Arach. Scorp. But.). *Biology of Behaviour*, 4: 97-122.
- MACHAN, L. 1968. Spectral sensitivity of scorpion eyes as possible roles of shielding pigment effect. *Journal of Experimental Biology*, 49: 95-105.
- MCCORMICK, S. J. & G. A. POLIS. 1990. Prey, Predators, and Parasites. Pp. 294-320 in G. A. Polis (ed.), *The Biology of Scorpions*. Stanford, CA: Stanford University Press.
- POLIS, G. A. 1990. Ecology. Pp. 247-293 in G. A. Polis (ed.), *The Biology of Scorpions*. Stanford, CA: Stanford University Press.
- POLIS, G. A. & S. J. MCCORMICK. 1986. Patterns of resource use and age structure among species of desert scorpion. *Journal of Animal Ecology*, 55: 59-73.

Førstebibliotekar Jan Ove Rein

Universitetsbibliotekar Kristin Marhaug Hartveit

Seksjon for undervisning og læringsstøtte, NTNU Universitetsbiblioteket

Februar 2025

1

God siteringspraksis, kildebruk og plagiat

Norwegian University of Science and Technology

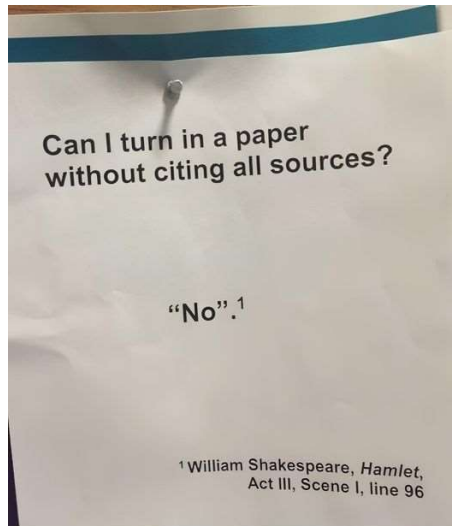
Presentasjonen kan lastes ned fra

<https://folk.ntnu.no/janove/PDF/>

2

God siteringspraksis

woozapooza:

| This was in the library at my college.

Takk for i dag!

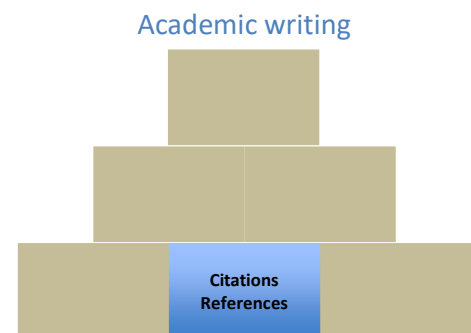
Hvorfor er sitering viktig i akademisk skriving?

God siteringspraksis er en hjørnestein i akademisk skriving!

Referanselista i manuskriptet ditt er viktig. Både faglærere, sensorer, fagfeller, redaktører og lesere vil tidlig legge merke til denne.

Hvorfor?

- Tidligere arbeider er som regel grunnlaget for dine ideer og arbeider, men det må gå klart frem hva som er ditt arbeid og hva du har hentet fra andre (for å unngå plagiering).
- God siteringspraksis demonstrerer god akademisk praksis.
- God siteringspraksis viser sensor at du kan finne og bruke sentrale kilder i fagområdet.
- God siteringspraksis hjelper dine lesere å undersøke og forstå ditt arbeid.
- God siteringspraksis forhindrer spredning av feil, misforståelser og dårlig vitenskap ("Den akademiske hviskeleken").

Plagiering i akademisk skriving

Plagiering:

"**Plagiering** er urettvis imitasjon, etterligning eller kopiering av en annens åndsverk som hevdes og fremstilles, enten i sin helhet eller deler av, som noe man har skapt selv" (Wikipedia, 2023).¹

Plagiering – Hovedtyper:

- Svindel (bruke andres verk med hensikt).
- Manglende sitering eller feilaktig sitering av kilder.
- Manglende eller feilaktig sitering av direkte sitat.

Brukt først av den Romerske poeten Martial (38-104 AD) i frustrasjon over at andre poeter brukte og fremførte hans arbeider som sine egne (uten å betale for det). *Plagiarius* (Latin) betyr "kidnapper" (en som fanger slaver eller andre i et nett (plaga) og tvinger dem inn i slaveri). Martial sammenlignet tyveriet av arbeidene hans med det å stjele hans slaver.²

Kilde: Wikimedia Commons (Public domain)

1) Wikipedia (<https://no.wikipedia.org/wiki/Plagiat>)

2) Plagiarism Today (<https://www.plagiarismtoday.com/2011/10/04/the-world%E2%80%99s-first-plagiarism-case/>)

Plagiering i akademisk skriving

Oppgavene Borch har hentet tekst fra
Tabellen viser hvor mye av Sandra Borchs master som er hentet fra forskjellige masteroppgaver.

Oppgave	Antall ord	Prosent av Borchs master
Sæverhøy og Svale, 2003	1390	8,8%
Østaa, 2005	1190	7,5%
Oppgave fra 2006	306	2,1%
Bringså, 2010	279	1,8%
Risak, 2010	188	1,2%
Davlesten, 2009	64	0,4%
Totalt	3452	21,9%

E24 har vært i kontakt med forfatterne bak alle oppgavene. Takk til alle for svar på forespørsel.

E24: <https://e24.no/norsk-oekonomi/i/wA1Kvo/saa-mye-av-sandra-borchs-masteroppgave-er-kopiert>

DN og NRK:

NÅ: Nye tekst-likheter

Kjerfoll har tidligere avstått å ha kopiert fra andre, og mener feil i redigeringen gjorde at noen formuleringer fra andre ble stående igjen.

Her er alle funnene av tekstlikheter:

REKKEFØLGE

Dato publisert (nyeste først)

Annens kilde ↓ Kjerfolls master ↓

29 januar 2024

På denne måten (se figur B) vil vi kunne utvikle konsepter, metoder, modeller eller begreper som kan gi ny kunnskap (Tjørrås, 2017: 3).

Vårt mål er å bruke eksisterende teori som belyser eller forsterker hovedtemaene fra forrige kapittel (4) for å utvikle konsepter, metoder, modeller eller begreper som kan gi ny innsikt og kunnskap (Tjørrås 2017).

Vis forklaring ↓ Metode: s. 47

29 januar 2024

Formålet med intervjuguiden var å løse fram ulike tema knyttet til problemstillingen (vedlegg 2, s. 12) [...] Intervjuguiden satte i gang en dialektisk oppbygning med spørsmåls-, refleksjons- og vurderingsoppgaver (Thøgersen, 2018; Tjørrås, 2017: 3). Vi erfarte at utvikling av en god semistrukturert intervjuguide er bidragssettende i utarbeidelsen av kvalitetsrekrutteringsforløp i intervjuguide gjennom et samarbeid med Tone Sofie Agan som tidligere har vært politiker i formidlingskontoret i Trondheim kommune, og som dermed har fundaments for å reflektere rundt problemstillingen.

Formålet med intervjuguiden var å løse fram ulike temaer knyttet til problemstillingen (vedlegg 3, s. 12) [...] Intervjuguiden inneholdt en dialektisk oppbygning med oppvarmings-, refleksjons og vurderingsoppgaver (Thøgersen, 2018; Tjørrås, 2017: 3). Vi erfarte at utvikling av en god intervjuguide var bidragssettende, og vi brukte mye tid på å kvalitetssikre intervjuguide gjennom drafting med veileder og egen utprøving.

Vis forklaring ↓ Metode: s. 47

29 januar 2024

VG: <https://www.vg.no/spesial/2024/kjerfoll-masteroppgave-tekstlikheter/>

Når er det plagiering?

- ✓ Å bruke tekst skrevet av andre (uten å sitere kilden korrekt)
- ✓ Tyveri av andres teorier, metoder etc.
- ✓ Bruke referanser fra andres arbeider uten å lese dem selv.
- ✓ Selvplagiering

(Illustrasjon: Nina Paley, CC BY-SA 3.0)

7

Når er det plagiering?

Hva sier NTNU:

"**Plagiat.** Det vil si at man bruker tekst eller innhold som noen andre har laget og later som man har skrevet eller laget det selv. Det er for eksempel plagiat å bruke materiale som noen andre har laget uten å bruke kildehenvisninger. Det er også juks å skrive av fra kilder på nettet, andres oppgaver, fagbøker, artikler uten å markere tydelig for sitat og hvor sitatene eller innholdet er hentet fra. Det samme gjelder hvis man bruker kunstig intelligens-verktøy (ChatGPT eller lignende) uten at det er henvist til verktøyet. ...".

"**Selvplagiat:** Å gjenbruke eget tidligere arbeid helt eller delvis uten referanse. Eksempelvis kopiere eller gjenbruke innhold fra en tidligere eksamensbesvarelse eller oppgaver, uten å referer til kilde."

<https://i.ntnu.no/wiki/-/wiki/Norsk/Juks+p%C3%A5+eksamen>

Illustrasjon: The Scholarship of Writing in Nursing Education: 1st Canadian Edition.
<https://pressbooks.library.ryerson.ca/scholarlywriting/chapter/plagiarism-and-self-plagiarism-2/> CC-BY-SA-4.0.

8

Når er det plagiering?

Selvplagiering: Er ikke det en selvmotsigelse?

Hva gjelder nå:

Det er ønskelig at begrepet selvplagiering ikke brukes, da det er ikke dette reglementet handler om.

Det som er uønsket er at studenter skal få dobbelt uttelling for et og samme arbeid (at en student har en fordel som andre studenter som tar eksamen ikke har).

Urettmessig gjenbruk kan være fusk, f.eks. ved at studenten leverer samme arbeid i et emne som hen har levert i et annet emne tidligere ved institusjonen eller en annen institusjon.

(Illustrasjon: Nina Paley, CC BY-SA 3.0)

9

Når er det plagiering?

(Illustrasjon: Nina Paley, CC BY-SA 3.0)

Gjenbruk av eget arbeid og dobbelt uttelling

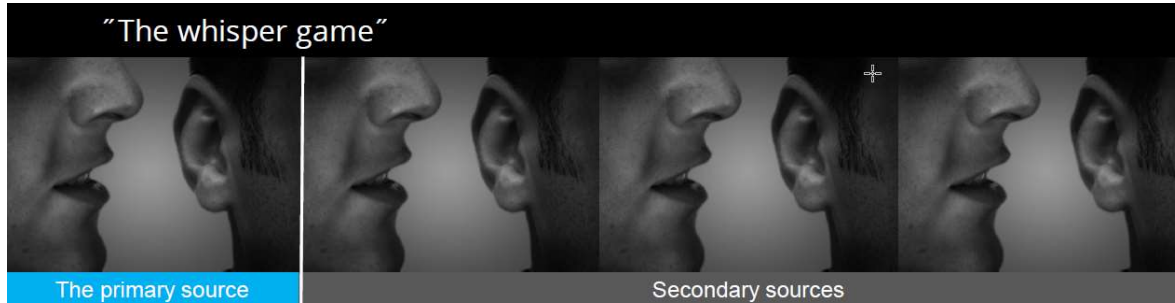
Universitets- og høyskolerådet har laget en anbefaling om felles fuskebestemmelse som bl.a. dekker gjenbruk av eget materiale. NTNU vil implementere denne anbefalingen i sin studieforskrift i Styremøtet i mars. NTNUs jukseside vil da bli oppdatert. Dette vil da gjelde for gjenbruk av eget arbeid ("selvplagiering"):

- Gjenbruk av eget arbeid som tidligere har gitt uttelling uten å ha opplyst om dette (kilde), er fortsatt å regne som fusk. Fusk forutsetter at det tidligere arbeidet har gitt uttelling i form av studiepoeng eller adgang til eksamen.
- Urettmessig gjenbruk som regnes som fusk skal ikke straffes med utestengelse, men med annullering av besvarelsen.
- Gjenbruk av eget arbeid som ikke har gitt uttelling, regnes ikke som urettmessig og regnes derfor ikke som fusk.
- Gode råd her: <https://i.ntnu.no/oppgaveskriving/plagiering>

10

Hvorfor er korrekt sitering viktig i akademisk skriving?

"Den akademiske hviskeleken"

- Overføring av informasjon fra kilde til kilde uten sjekk av den opprinnelige (primær) kilden. → Kan føre til feil og alvorlige konsekvenser.
- Er årsaken til flere berømte (beryktede) akademiske myter.

Illustrasjon: Erlend Kristiansen. An adaption of photo by Jamin Gray, via flickr. <https://www.flickr.com/photos/jamingray/1056525232>. CC-BY-SA 2.0.

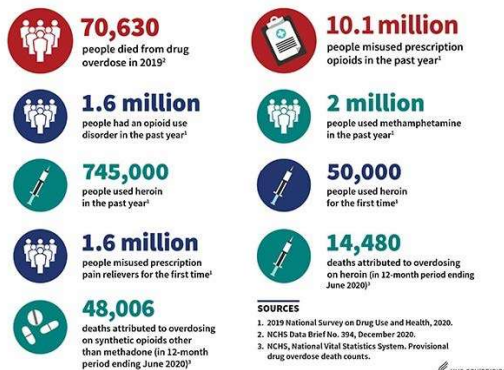
Hvorfor er korrekt sitering viktig i akademisk skriving?

"Opioid-krisen i USA"

Hvordan dårlig siteringspraksis bidro til det store misbruket av opioider i USA.

THE OPIOID EPIDEMIC BY THE NUMBERS

<https://www.hhs.gov/opioids/statistics/index.html>

Hvorfor er korrekt sitering viktig i akademisk skriving?

Editor's Note (added May 31, 2017): For reasons of public health, readers should be aware that this letter has been "heavily and uncritically cited" as evidence that addiction is rare with opioid therapy. Leung et al. describe its history.

Correspondence Archive Addiction Rare in Patients Treated with Narcotics

371 Citing Articles

TO THE EDITOR

Recently, we examined our current files to determine the incidence of narcotic addiction in 39,946 hospitalized medical patients¹ who were monitored consecutively. Although there were 11,882 patients who received at least one narcotic preparation, there were only four cases of reasonably well documented addiction in patients who had no history of addiction. The addiction was considered major in only one instance. The drugs implicated were meperidine in two patients,² Percodan in one, and hydromorphone in one. We conclude that despite widespread use of narcotic drugs in hospitals, the development of addiction is rare in medical patients with no history of addiction.

Jane Porter
Hershel Jick, M.D.
Boston Collaborative Drug Surveillance Program Boston University
Medical Center, Waltham, MA 02154

2 References

January 10, 1980
N Engl J Med 1980; 302:123
DOI: 10.1056/NEJM198001103020221

ADVERTISEMENT

TRESIBA® VS GLARGINE U100
40% REDUCTION IN SEVERE HYPOLYCAEMIA in patients with type 2 diabetes

CLICK TO MEET TRESIBA

Indicated for use in US healthcare professionals

TRESIBA®
Insulin glargine (U100) injection

Click here for references and prescribing information

HYPERMAGNETA
Approval date: October 2014

NEJM
CareerCenter

PHYSICIAN JOBS JUNE 23, 2019

Radiology
Northwell Health - Body Imaging New York

"Opioid-krisen i USA"

Hvordan dårlig siteringspraksis bidro til det store misbruket av opioider i USA.

Skrivefeil med konsekvenser

Cancer pain relief and palliative care

Report of a WHO Expert Committee
World Health Organization
Technical Report Series
80

68. PORTER, J. & JICK, H. Addiction rate in patients treated with narcotics. *New England journal of medicine*, 302: 123 (1980).

World Health Organization, Geneva 1980

Source: Porter, J., Hershel, J. Addiction rare in patients treated with narcotics. N Engl J Med. 1980; 302:123.

13

Hvordan sitere korrekt i akademisk skriving

Generell kunnskap (Common knowledge):

Generell offentlig kunnskap eller generell kunnskap innenfor et fagfelt består av veletablerte og pålitelige fakta. Denne typen informasjon trenger ikke å siteres.

Eksempel:

Jorda er rund.

Kilde: By NASA/Apollo 17 crew; taken by either Harrison Schmitt or Ron Evans [Public domain], via Wikimedia Commons.

NB! Er du i tvil, siter en kilde!

14

Hvordan sitere korrekt i akademisk skriving

Generell kunnskap:

Generell kunnskap er informasjon som en gjennomsnittlig utdannet person vil akseptere som pålitelig uten å ha behov for å sjekke dette opp. Eksempler:

- Informasjon som er kjent av de fleste (jfr. avsnittet ovenfor).
- Informasjon som er delt og kjent av en kulturell eller nasjonal gruppe.
- Informasjon som er delt og kjent av medlemmene innen et spesielt fagområde (f.eks. Ph.d.-studenter i medisin).

NB! Det som er generell kunnskap i en kultur, nasjon, fagfelt eller gruppe, trenger *ikke* å være generell kunnskap for resten av samfunnet (leserne dine). Du må vurdere hvem som er publikumet/målgruppen for det du skriver og hvilken kunnskap de har om ditt tema/fagområde. Eksempel:

En beskrivelse av symptomene til Asperger syndrom trenger en kilde hvis du skriver for et større og generell leserskare, men sannsynligvis ikke hvis målgruppen din er kun master- og profesjonsstudenter i psykologi.

NB! Er du i tvil, siter en kilde!

Kilde: Academic Integrity at MIT (<https://integrity.mit.edu/handbook/citing-your-sources/what-common-knowledge>)

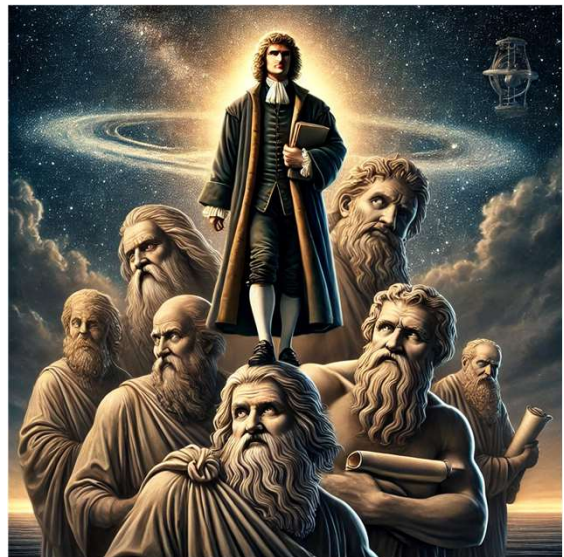
15

Korrekt sitering ved bruk av andres arbeid – Hvordan unngå plagiering

*"If I have seen further, it
is by standing upon the
shoulders of giants"*

Isac Newton i brev til Robert Hook 15/2 1676

Det meste vi gjør i akademisk sammenheng er bygget på andres arbeider. Dette er helt normalt og Opphavsrettsloven gir oss også rett til å sitere andres arbeider (sitaretten). **Men bruken av andres arbeider må gjøres på korrekt måte!**

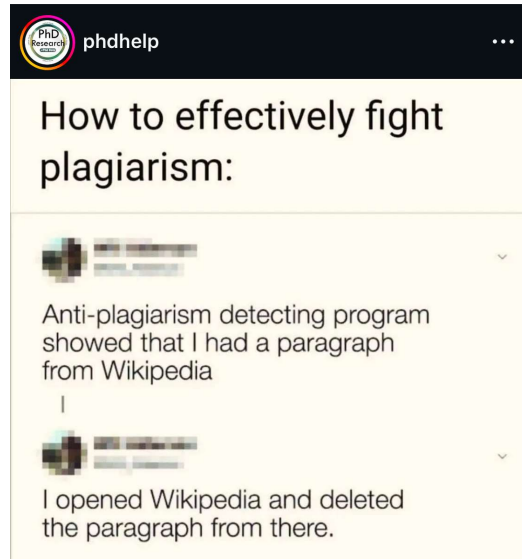

KI-generert illustrasjon fra ChatGPT/Dall-E

16

Korrekt sitering ved bruk av andres arbeid – Hvordan unngå plagiering

Korrekt sitering ved bruk av andres arbeid – Hvordan unngå plagiering

1) Direkte sitat

2) Parafrasering/indirekte sitat

3) Oppsummering/sammendrag

Direkte sitat

- Brukes når det er snakk om definisjoner, særlig gode formuleringer, utsagn som skal diskuteres eller spesielle formuleringer fra en ekspert innen området.
- Må ikke brukes for ofte, kun når sitatet er viktig for teksten du skriver.
- Stor bruk av direkte sitat kan regnes som plagiering (selv om du siterer korrekt).

Kilder: Academic Integrity at MIT (<https://integrity.mit.edu/handbook/academic-writing/avoiding-plagiarism-quoting>) og Søk og skriv (<https://www.sokogskriv.no/kjeldebruk/korleis-skal-ein-referere.html#direkte-sitat>)

Direkte sitat

Du må tydelig vise din lesar at du brukar direkte sitat:

1. Siter kilden i en innledende setning før det direkte sitatet og/eller til slutt.
2. Alltid oppgi sidetall for sitatet i kildehenvisningen (før eller etter sitatet).
3. Bruk alltid anførselstegn rundt sitatet eller bruk innrykk for lange sitater (mer enn 40 tegn).
4. I utgangspunktet skal sitatet i teksten din være identisk med originalen.
5. Hvis du endrer på et sitat, må du opplyse leseren din om dette.
6. Sitatets kilde må oppgis korrekt i referanselista.

Gjør du ikke dette korrekt, regnes det som plagiering!

Kilde: Academic Integrity at MIT (<https://integrity.mit.edu/handbook/academic-writing/avoiding-plagiarism-quoting>) [Delvis]

Direkte sitat

Ved noen institusjoner vil det regnes som fusk å glemme anførselstegn ved et sitat, selv om studenten har vist til kilden rett etter setningen som er sitert, viser dommer og vedtak.

Dette er et eksempel fra mars i år. Studenten tapte rettssaken mot staten.

Studenten skrev dette i besvarelsen, men manglet anførselstegnene:

«Ungdom i lavinntektsfamilier og der foreldrene hadde psykososiale vansker, var mer utsatt for alle former for vold og overgrep under skolenedstengingen, sammenlignet med ungdom uten slike belastninger.»

Studenten hadde henvist til kilden etter sitatet.

Kilde: Straffet for fusk. VG 05.06.23. <https://www.vg.no/nyheter/innenriks/i/mQAx0/flere-tusen-studenter-tatt-for-fusk-paa-eksamen>

Direkte sitat - Eksempler

Fear and anxiety are normal human reactions, but for some the reactions can become problematic and reach pathological levels. But when are these reactions or emotions normal and when are they pathological? Marwick (2019, p. 115) explains that "To distinguish between normal and pathological anxiety it is important to observe the patient's level of functioning".

Kilde: Marwick, K. (2019). Psychiatry (5th ed.). Elsevier.

Sitatet er omgitt av anførselstegn. I tillegg er kilden oppgitt og sitert korrekt i starten av sitatet med sidetall.

Sigmund Freud, in *Moses and Monotheism*, maintains that the effect of a traumatic event does not necessarily appear right after the accident, but may take several weeks or months to manifest. He argues:

It may happen that a man who has experienced some frightful accident—a railway collision, for instance—leaves the scene of the event apparently uninjured. In the course of the next few weeks, however, he develops a number of severe psychological and motor symptoms which can only be traced to his shock, the concussion or whatever else it was. (Freud, 1990, XIII: 309)

Kilde: WritingCenter@UTDallas.edu.

Sitatet (> 40 tegn) er plassert i et avsnitt med innrykk. I tillegg er kilden nevnt i starten av sitatet og sitert korrekt i slutten av sitatet med sidetall.

Direkte sitat- Eksempler

Å gjøre endringer på et direkte sitat:

"Scorpions are notorious for their stinging behaviour and powerful venoms [...] As yet, there have been no controlled or quantitative studies of sting use" (Rein, 1993, p. 60)

Bruk [...] hvis trenger å fjerne et ord eller flere ord fra et sitat.

"Scorpions are notorious for their stinging [*sic*] behaviour and *powerful* [italics added] venoms [...] As yet, there have been no controlled or quantitative studies of sting use" (Rein, 1993, p. 60)

Bruk [*sic*] for å synliggjøre en skrivefeil eller [] hvis du trenger å legge et eller flere ord til sitatet eller trenger å endre formatteringen. Ord bør kun legges til for å forklare noe og endring av formattering bør kun gjøres for å fremheve et ord eller en frase.

Direkte sitat: Oversatt sitat

Den norske APA-manualen slår fast at:

"Dersom du oversetter tekst fra et språk til et annet, behandles det som en parafraze" (s. 10).

Årsaken til dette er du aldri kan være helt sikker på at en oversettelse klarer å fange alle nyansene ved en originaltekst. Mer informasjon her: <https://apastyle.apa.org/blog/cite-your-own-translations>

I og med at din oversettelse er en parafraze, bør du unngå en ord for ord oversettelse og heller bruke reglene for korrekt parafrazering.

Merk at i noen norske fagtradisjoner er det vanlig å behandle oversettelser som direkte sitat, sette anførselstegn rundt disse, og legge til "min oversettelse" (enten innenfor hermetegnene eller etter sidetall i henvisningen). Sjekk med veileder eller faglærer hvis du er usikker på hva som gjelder for ditt emne/fagområde.

Parafrasering

Å ta tekst fra en annen kilde og gjengi denne med dine egne ord (omskrivning).

Du beholder budskapet/meningen med den originale teksten, men du kopierer ikke teksten ordrett. Noen kaller parafrasering for indirekte sitering. I akademisk skriving er parafrasering mye vanligere en bruken av direkte sitat.

25

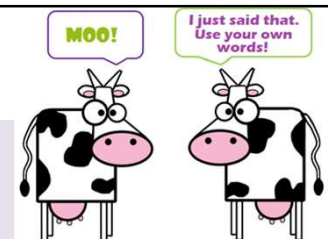

25

Parafrasering

Slik parafraserer du:

- ✓ Les det originale avsnittet grundig minst to ganger.
- ✓ Identifiser hovedtemaet/innholdet (har du forstått hva det handler om?).
- ✓ Lag kulepunktliste over innholdet og/eller fargemerke sentrale elementer i teksten.
- ✓ Legg fra deg originalen og omskriv teksten med **egne ord** basert på punktene ovenfor.
- ✓ Bruk synonymer for generiske ord og uttrykk.
- ✓ Endre setningsstruktur.
- ✓ Endre fra aktiv til passiv form eller motsatt.

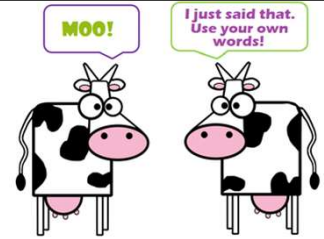
Illustrasjon: The Virtual Library
<https://www.virtuallibrary.info/paraphrasing.html> (CC BY-NC-SA 4.0)

26

26

Parafrasering

Slik parafraserer du:

- ✓ Sjekk med originalen at du har fått med deg det viktigste.
- ✓ Den parafraserte teksten bør ha samme lengde som originalen eller være litt kortere.
- ✓ Siter alltid kilden til den parafraserte teksten (hvis ikke regnes det som plagiering).
- ✓ Unngå å sett en kilde bak noe du har tenkt ut/produisert selv. Dette kan f.eks. skje når du setter en kilde etter et helt avsnitt.

Illustrasjon: The Virtual Library

<https://www.virtuallibrary.info/paraphrasing.html> (CC BY-NC-SA 4.0)

27

27

Parafrasering

Originaltekst:

I tillegg til de medisinske konsekvensene er **overvekt** assosiert med **depresjon og psykososiale plager** (9–11). Det er mulig at sammenhengen er mediert via **dårlig selvbilde** (12, 13), og at dette henger sammen med **reklamens og medienes bilde** av «**det tynne**» som vakkert og attraktivt (14).

Originalkilden:

Lien, N., Kumar, B. N., & Lien, L. (2007). Overvekt blant ungdom i Oslo [Overweight among adolescents in Oslo]. *Tidsskrift for den Norske lægeforening : tidsskrift for praktisk medicin, ny raekke*, 127(17), 2254–2258.

De viktigste poengene med teksten:

- Overvekt.
- Depresjon og psykososiale plager.
- Dårlig selvbilde.
- Reklamens og medienes påvirkning.
- Ideal om det tynne som vakkert og attraktivt.

Eksemplet er hentet fra videoen "Indirekte sitat – slik parafraserer du. Laget av Biblioteket Høgskolen i Innlandet. https://youtu.be/IFWZ5zTDjBs?si=1D_ggleWDEmlufsx

28

Parafrasering

De viktigste poengene med teksten:

- Overvekt.
- Depresjon og psykososiale plager.
- Dårlig selvbilde.
- Reklamens og medienes påvirkning.
- Ideal om det tynne som vakkert og attraktivt.

Originalkilden:

Lien, N., Kumar, B. N., & Lien, L. (2007). Overvekt blant ungdom i Oslo [Overweight among adolescents in Oslo]. *Tidsskrift for den Norske lægeforening : tidsskrift for praktisk medicin, ny række*, 127(17), 2254–2258.

Min parafraserte tekst:

I følge Lien, Kumar og Lien (2007, s. 2254) er depresjon og andre psykososiale utfordringer også relatert til overvektproblematikk. Det antas her at årsaken til dette er knyttet til påvirkning fra media, hvor slanke mennesker fremstilles positivt som vellykkete og attraktive, og at dette følgelig har negative konsekvenser for overvektiges oppfatninger om seg selv.

Eksemplet er hentet fra videoen "Indirekte sitat – slik parafraserer du. Laget av Biblioteket Høgskolen i Innlandet. https://youtu.be/IFWZ5zTDjBs?si=1D_ggleWDEmlufsx

29

Parafrasering

Originaltekst:

I tillegg til de medisinske konsekvensene er **overvekt** assosiert med **depresjon og psykososiale plager** (9–11). Det er mulig at sammenhengen er mediert via **dårlig selvbilde** (12, 13), og at dette henger sammen med **reklamens og medienes** bilde av «**det tynne**» som vakkert og attraktivt (14).

Originalkilden:

Lien, N., Kumar, B. N., & Lien, L. (2007). Overvekt blant ungdom i Oslo [Overweight among adolescents in Oslo]. *Tidsskrift for den Norske lægeforening : tidsskrift for praktisk medicin, ny række*, 127(17), 2254–2258.

Min parafraserte tekst:

I følge Lien, Kumar og Lien (2007, s. 2254) er **depresjon og andre psykososiale utfordringer** også relatert til **overvektproblematikk**. Det antas her at årsaken til dette er knyttet til påvirkning fra **media**, hvor **slanke mennesker** fremstilles positivt som **vellykkete og attraktive**, og at dette følgelig har negative konsekvenser for overvektiges **oppfatninger om seg selv**.

Eksemplet er hentet fra videoen "Indirekte sitat – slik parafraserer du. Laget av Biblioteket Høgskolen i Innlandet. https://youtu.be/IFWZ5zTDjBs?si=1D_ggleWDEmlufsx

30

Oppsummering

En syntese/sammendrag av hovedinnholdet i en tekst, omskrevet med dine egne ord.

What is the difference between paraphrasing and summarizing?

Summarizing and paraphrasing are somewhat different. A paraphrase is about the same length as the original source, while a summary is much shorter. Nevertheless, when you summarize, you must be careful not to copy the exact wording of the original source. Follow the same rules as you would for paraphrase.

Source: Academic Integrity at MIT (<https://integrity.mit.edu/handbook/academic-writing/summarizing>)

31

31

Oppsummering

Summarizing!

Slik oppsummerer du:

- ✓ Les det originale avsnittet grundig.
- ✓ Identifiser hovedtemaet/innholdet (har du forstått hva det handler om?).
- ✓ Skriv en parafrasert setning for hvert tema/hovedinnhold.
- ✓ Sett sammen de parafraserte setningene til en setning.
- ✓ Den oppsummerte teksten skal være nøytral.
- ✓ Den oppsummerte teksten skal være betydelig kortere enn originalen.
- ✓ Siter alltid kilden til den oppsummerte teksten (hvis ikke regnes det som plagiering).

32

32

Bruk av generative KI og eksamen på NTNU

Kan vi ikke bare bruke Chat GPT eller andre generative KI-ene til å parafrasere eller oppsummere for oss?

Gemini

deepseek

Google AI

Scopus® AI
Trusted content. Powered by responsible AI.

HAL 900 picture: Criteria. CC-BY-3.0

SkyNet: <https://www.linkedin.com/pulse/skynet-coming-mounir-khalidj>

Megan: Universal Pictures

ExMachina: SF Anytime

Other illustrations: CC0/Public Domain

33

Bruk av generativ KI I akademisk skriving

You

Can you write a summary about the etiology of Crohn Disease?

ChatGPT

Certainly! Crohn's disease is a chronic inflammatory condition that primarily affects the gastrointestinal tract. While the exact cause of Crohn's disease remains unclear, it is believed to result from a combination of genetic, environmental, immunological, and microbial factors.

Genetics plays a significant role in the development of Crohn's disease, as evidenced by its increased prevalence among individuals with a family history of the condition. Multiple genes have been implicated in Crohn's disease susceptibility, particularly those involved in immune regulation and barrier function within the intestines.

Environmental factors also contribute to the onset of Crohn's disease. Factors such as diet, smoking, and exposure to certain infections or pollutants may influence disease development or exacerbate symptoms in genetically predisposed individuals.

The immune system dysregulation is a central aspect of Crohn's disease pathology. In susceptible individuals, the immune system mistakenly identifies harmless substances in the intestines as threats, leading to chronic inflammation. This inflammation can damage the intestinal lining and disrupt normal bowel function.

Alterations in the gut microbiota, the diverse community of microorganisms that inhabit the intestines, are also associated with Crohn's disease. Changes in microbial composition and function may contribute to inflammation and immune activation in the gut.

Overall, Crohn's disease is a complex disorder with a multifactorial etiology involving genetic predisposition, environmental triggers, immune dysregulation, and microbial factors. Understanding these underlying mechanisms is crucial for developing effective treatments and interventions for individuals affected by this debilitating condition.

👍 🗨️ 🔄

ChatGPT 3.5 ▾

KI-generert illustrasjon fra Adobe Firefly.

Synes du det er OK å kopiere denne teksten rett inn i manuset ditt uten å informere om dette?

Hva er farene med dette?

Er det overnevnte OK hvis du siterer ChatGPT og lister den som en kilde i referanselista?

34

Bruk av generativ KI I akademisk skriving

Hva sier NTNU

Hva sier NTNU:

"**Plagiat.** Det vil si at man bruker tekst eller innhold som noen andre har laget og later som man har skrevet eller laget det selv. Det er for eksempel plagiat å bruke materiale som noen andre har laget uten å bruke kildehenvisninger. Det er også juks å skrive av fra kilder på nettet, andres oppgaver, fagbøker, artikler uten å markere tydelig for sitat og hvor sitatene eller innholdet er hentet fra. **Det samme gjelder hvis man bruker kunstig intelligens-verktøy (ChatGPT eller lignende) uten at det er henvist til verktøyet. ..."**

<https://i.ntnu.no/wiki/-/wiki/Norsk/Juks+p%C3%A5+eksamen>

KI-generert illustrasjon fra Adobe Firefly.

35

Bruk av generativ KI I akademisk skriving

Bruk av deklarasjonsskjema

- Det er tillatt å bruke KI som hjelpemiddel ved NTNU.
- Bruken av KI må imidlertid deklarerer. Dette kan gjøres i teksten (f.eks. i metoddelen), i referanselista eller via et eget skjema.
- NTNU har utviklet et eget deklarasjonsskjema for KI-hjelpemidler som ønskes brukt. Det er imidlertid opp til fakultetene å avgjøre om de ønsker å bruke dette.
- MH-fakultetet vedtok i fjor høst at de ikke ønsket å bruke deklarasjonsskjema, men har i ettertid gått i tenkeboksen igjen for å vurdere bruk allikevel. Dette vil i så fall bli gjeldene fra høsten 2025.
- Andre fakultet ved NTNU har tatt i bruk deklarasjonsskjema, men du må sjekke med faglærer/veileder om dette gjelder for ditt fakultet.

Mer informasjon: <https://i.ntnu.no/wiki/-/wiki/Norsk/Kunstig+intelligens+i+bachelor+og+masteroppgaver>

Deklarasjon om KI-hjelpemidler

Har det i utarbeidelsen av denne rapporten/ansattningen blitt anvendt KI baserte hjelpemidler?

Nei

Ja

Hvis ja, spesifiser type av verktøy og brukersiden under:

Tilskott

Stavekontroll. Er dette en teknisk kontrollert av: Grammarly, Digikey, Grammarly, Grammarly, ProWritingAid, Grammarly, Grammarly eller lignende verktøy?

Tekstgenerering. Er dette en teknisk generert av: ChatGPT, OpenAI, GPT-4, Microsoft, Jasper, BingChat, DALL-E eller lignende verktøy?

Skriveassistent. Er det eller flere av: Grammarly, Grammarly, Grammarly eller lignende verktøy?

ChatGPT, Google Bard, Bing Chat, Bing Chat eller lignende verktøy?

Hvis ja til avsnittene av et tekstverktøy - spesifiser brukeren her:

Koder og algoritmer

Programmeringsspråk. Er dette en kode, algoritme som er brukt i rapporten eller i bruk av KI baserte hjelpemidler av: Python, Java, JavaScript, C++, C#, PHP, Perl, Ruby, Swift, Kotlin eller lignende verktøy?

Hvis ja til avsnittene av et programmeringsverktøy - spesifiser brukeren her:

Bilder og figurer

Bildesynlig. Er det eller flere av: Midjourney, DALL-E, Stable Diffusion, Midjourney, DALL-E eller lignende verktøy?

Hvis ja til avsnittene av et bildeverktøy - spesifiser brukeren her:

Andre KI-verktøy. Har andre typer av verktøy blitt anvendt? Hvis ja, spesifiser brukeren her:

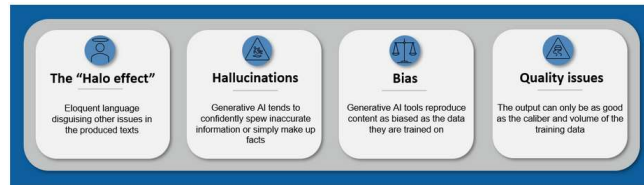
Jeg er kjent med NTNUs regelverk for bruk av kunstig intelligens. Jeg har vedlagt for all informasjon om kunstig intelligens enten i tillegg i rapporten eller i dette skjemaet.

36

Bruk av generativ KI I akademisk skrijving

Fallgruver:

Illustrasjon: Sindre Pedersen/PhD on Track
<https://www.phdontrack.net/open-science/AI.html>. Gjengitt med tillatelse.

Ukritisk bruk av KI-generert tekst og bruk av KI som en kilde/referanse kan svekke din akademiske troverdighet

- En KI-generert tekst har ingen ansvarlig forfatter/skaper.
- En KI-generert tekst kan sannsynligvis ikke bli gjenskapet eller gjenfunnet av andre.
- En KI-generert tekst har ingen ansvarlighet/ansvar eller pålitelighet.
- En KI-generert tekst kan være falsk eller full av feil og mangler ofte kilder. Oppgis kilder kan disse noen gang være falske (laget av KI-en).
- En KI-generert tekst kan være utsatt for politisk sensur (jfr. Kinesiske DeepSeek).
- En KI-generert tekst kan ha et unormalt velformulert språk som skjuler andre svakheter i teksten.
- En KI-generert tekst kan ha faglige, kulturelle eller språklige skjevheter i teksten på grunn av skjevheter i korpus (treningsmaterialet).

Vær oppmerksom på at du har ingen kontroll på hvordan dine tekster brukes av KI-er uten databehandleravtale med NTNU

Delvis basert på en forelesning av Michael Grote under NANUB seminaret "KI og kildekritikk" 25.09.23.

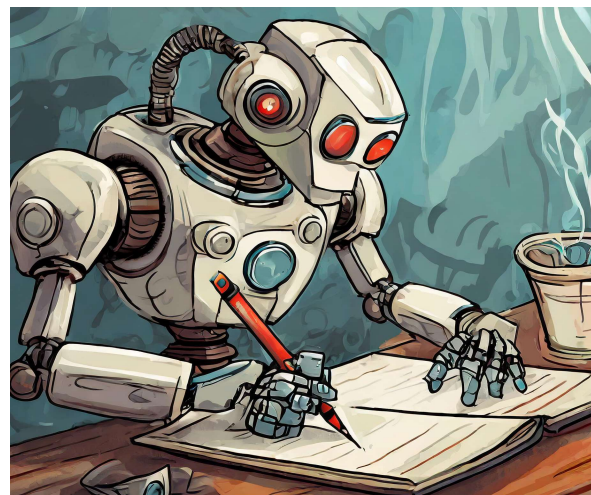

37

Bruk av generativ KI I akademisk skrijving

Hva kan være akseptabel bruk i forhold til dagens regler

- Klipp og lim av tekst fra generative KI-verktøy kan være juks hvis du ikke har gjort oppmerksom på KI-bruken. Det å utgi tekst som din egen er plagiering også når teksten kommer fra en KI.
- Ikke siter generative KI-er som kilde til fakta og kunnskap i referanselista.
- Bruk generativ KI som et hjelpemiddel der besvarelsen (teksten) er utarbeidet av deg selv basert på kilder som du selv har funnet og vurdert (og oppgitt i teksten).

KI-generert illustrasjon fra Adobe Firefly.

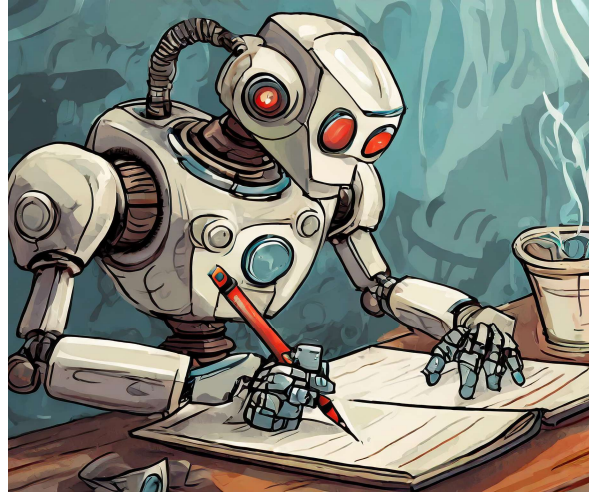

38

Bruk av generativ KI I akademisk skriving

Hva kan være akseptabel bruk i forhold til dagens regler

- Skriv utkastet til teksten basert på originalkilder du har funnet selv (jfr. forrige lysbilde).
- Bruk en KI for mindre forbedringer av teksten (sjekk grammatikk og skrivefeil, forslag til bedre formuleringer o.l.).
- Gå igjennom endringene og pass på at disse ikke forandrer fakta eller meningsinnholdet. Pass også på at teksten ikke avviker mye fra din egen skrivestil i resten av manuskriptet.
- Sjekk med foreleser/veileder hva som er akseptert KI-bruk i ditt fag og om det er krav om bruk av deklarasjonsskjema (eller informasjon i selve oppgaven) hvis du bruker KI.
- Ikke glem at du gjennom egen parafisering får en læringseffekt og bedre forståelse av det du skriver om.

KI-generert illustrasjon fra Adobe Firefly.

Bruk av generativ KI I akademisk skriving

Hva skjer videre?

Scopus[®] AI

Trusted content. Powered by responsible AI.

Scopus AI er nå tilgjengelig for NTNU.

Oppretter et naturlig språk spørsmål og lager en søkestrategi for dette.

Gjør et søk i Scopus-databasen

Presenterer en oppsummering og en utvidet oppsummering.

Oppgir kilder.

Lager et konseptkart.

Scopus AI

Explore topics and discover relevant references since 2003 [How it works](#)

etiology of Crohn Disease

etiology of Crohn Disease

Hide Copilot steps ^

Creating a plan to answer your query

Performing natural language search:

• What is the etiology of Crohn's Disease?

Performing keyword search:

• ["Crohn's disease" OR "Crohn disease" OR "regional enteritis" OR "inflammatory bowel disease"] AND ["etiology" OR "causation" OR "cause" OR "pathogenesis"] AND ["genetics" OR "genetic" OR "hereditary" OR "inheritance"] AND ["environment" OR "environmental" OR "lifestyle" OR "diet"] AND ["immune system" OR "immunology" OR "autoimmune" OR "inflammation"] AND ["microbiome" OR "microbiota" OR "bacteria" OR "flora"]

Generating summary

Summary

Etiology of Crohn's Disease

Crohn's disease (CD) is a chronic inflammatory condition of the gastrointestinal tract with a complex and multifactorial etiology. The exact cause remains unknown, but several contributing factors have been identified:

1. Genetic Factors:

• **Genetic Predisposition:** CD is associated with genetic susceptibility. Genome-wide association studies have identified around 70 genetic risk loci, with polymorphisms in the NOD2/CARD15 gene being particularly significant [1][2]. These genetic variations affect the immune response and the interaction with gut microbiota [1][3].

2. Immune System Dysfunction:

• **Immune-Mediated Inflammation:** CD is characterized by an abnormal immune response, particularly involving T-helper 1 and 17 cytokine profiles [4]. This immune dysregulation leads to chronic inflammation and tissue damage [3][5].

3. Microbial Factors:

• **Gut Microbiota:** The intestinal microbiota plays a crucial role in the pathogenesis of CD. Dysbiosis, or an

References

Reference 1

Crohn's disease: a role of gut microbiota and Nod2 gene polymorphisms in disease pathogenesis
[Hritz et al.](#), [Kotlikova L.](#), [Spillert L.](#), [Hritz T.](#)
Acta medica (Hradec Kralovj) / Universitas Carolina, Facultas Medica Hradec Kralovj ? 2014

Reference 2

Impact of Genes and the Environment on the Pathogenesis and Disease Course of Inflammatory Bowel Disease
[Zhao M.](#), [Burisch J.](#)
Digestive Diseases and Sciences ? 2019

Reference 3

Role of genes, the environment and their interactions in the etiology of inflammatory bowel diseases
[Ahmed F.E.](#)
Expert Review of Molecular Diagnostics ? 2006

Bruk av generativ KI I akademisk skriving

Hva skjer videre?

Scopus-databasen og Scopus AI er tilgjengelig ved bruk av NTNU-nett (bruk VPN hvis du er utenfor campus):

<https://www.scopus.com/search/form.uri?display=basic#scopus-ai>

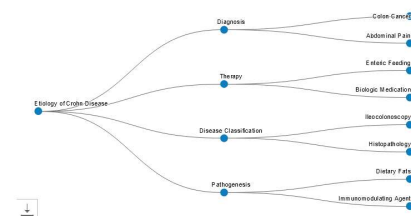
Summary Table

Factor	Details
Genetic	NOD2/CARD15 gene polymorphisms, 70 genetic risk loci identified
Immune System	T-helper 1 and 17 cytokine profiles, immune dysregulation
Microbial	Dysbiosis, specific bacteria like <i>E. coli</i>
Environmental	Diet, smoking, hygiene, air pollution, stress, NSAIDs
Interaction of Factors	Complex interplay leading to chronic inflammation

Understanding the multifactorial etiology of Crohn's disease is essential for developing targeted therapies and managing the disease effectively.

Expanded summary

Concept map

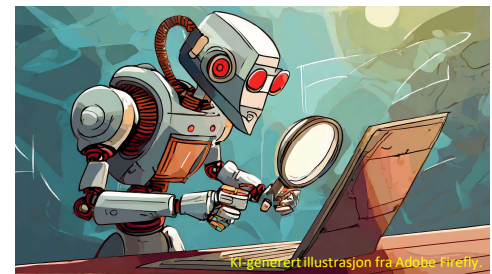

41

Bruk av generativ KI I akademisk skriving

Hva skjer videre?

- Utviklingen av generative KI-er (og andre KI-er) går ekstremt fort og mye av det som presenteres her kan være udatert om 6 eller 12 måneder.
- Kvaliteten på det som leveres av KI-ene vil sannsynligvis bare bli bedre og bedre.
- KI-ene vil bli mer og mer integrert i andre verktøy. F.eks. vil Microsoft Co-pilot sannsynligvis bli integrert i Word, Excel og PowerPoint ved NTNU i fremtiden.
- Tiden som kommer vil vise om kvaliteten på kildebruken holder høy nok kvalitet til at vi kan bruke dem i vitenskapelige sammenheng.

You

Hva er årsaken til Crohns sykdom?

Copilot

Årsaken til Crohns sykdom er ikke helt kjent, men det antas å være en kombinasjon av flere faktorer. Her er noen av de viktigste:

1. **Genetisk sårbarhet:** Det er en høyere forekomst av Crohns sykdom i enkelte familier, noe som tyder på at genetikk spiller en rolle ¹.
2. **Miljøfaktorer:** Faktorer som kosthold, røyking, og tidligere infeksjoner kan påvirke risikoen for å utvikle sykdommen ².
3. **Immunrespons:** Immunsystemet kan overreagere på ufarlige stoffer som mat og nyttige bakterier, noe som fører til kronisk betennelse i tarmen ³.
4. **Mikrobiota i tarmen:** Endringer i tarmens bakterieflora kan også være en medvirkende faktor ⁴.

Disse faktorene kan virke sammen og utløse sykdommen hos personer som er genetisk disponert for den. Har du noen flere spørsmål om Crohns sykdom eller noe annet du lurer på?

Learn more [1](#) [2](#) [3](#) [4](#) [5](#) [6](#) [7](#) [8](#) [9](#) [10](#)

42

Hvorfor er korrekt sitering viktig i akademisk skriving?

Hvorfor skal jeg sitere mine kilder – Oppsummering

- For å tydelig skille dine egne bidrag fra det du har hentet fra andre (unngå plagiering).
- For å vise dine lesere at du gjort en grundig undersøkelse av grunnlaget for din forskning.
- For å gi honnør til andre for det arbeidet de har gjort.
- For å vise dine lesere kilder som kan være nyttige for dem.
- For å gjøre det mulig for dine lesere å finne kilder som de ønsker å sjekke selv.

Kilde: Academic Integrity at MIT (<https://integrity.mit.edu/handbook/citing-your-sources/avoiding-plagiarism-cite-your-source>) [Delvis]

Hva er fagfelleevaluering?

- Prosess hvor artikler blir **kvalitetskontrollert** av en eller to andre forskere før de blir publisert i tidsskrift.
- Forskerne jobber innenfor samme fagfelt som forfatterne. De vurderer styrker og svakheter ved manuskriptet, foreslår forbedringer og gir anbefaling til utgiver om manuskriptet skal publiseres eller ikke.
- Kalles «**peer review**» på engelsk.
- I en del databaser kan du avgrense trefflista til artikler fra fagfellevurderte tidsskrift

Har du spørsmål om andre ord og begreper?
Se **Ordliste for oppgaveskriving** på Innsida:

<https://i.ntnu.no/oppgaveskriving/ordliste>

Figur: Clipart Suggest. <http://www.clipartsuggest.com/free-presentations-in-powerpoint-format-for-bibliography-citations-bCmFdr-clipart/>

Referansehåndteringsprogrammer

Hvordan oppnår du perfekte siteringer og en perfekt referanseliste?

Lære deg å bruke et referansehåndteringsprogram!

Studenter og ansatte ved NTNU har fri tilgang til EndNote.
Biblioteket har kurs i og brukerstøtte for EndNote, Zotero and BibTex.

EndNote™
21

BIBTEX /
BIBLATEX

Referansehåndteringsprogrammer

EndNote, Zotero og BibLaTeX trenger kvalitetsdata inn for å kunne tilby kvalitetsdata ut til dine siteringer og referanseliste.

Sjekk alltid siteringene og referanselista i manuset ditt grundig selv om du bruker et referansehåndteringsprogram.

Hvordan bør du sitere i akademisk skriving

Siteringer (kildehenvisninger):

Du viser i den løpende teksten hvor ord, ideer eller informasjon er hentet fra.

Referanseliste/Bibliografi:

Du oppgir fullstendig informasjon om kildene (forfatter, tittel, år, tidsskriftnavn (eller forlag), volum/heftenummer, sidetall, dato, DOI/lenke etc.). Oftest på slutten av manuskriptet.

Stil:

Ulike fagdisipliner bruker ulike siteringsstiler. Bruk et referansehåndteringsprogram for å få hjelp til å formatere manus med korrekt stil.

1 | INTRODUCTION

Rapid warming and ocean acidification are considered two of the most important threats to marine biodiversity in the coming centuries (Maclean & Wilson, 2011). Although the CO₂-concentration (fCO₂) and temperature are expected to rise together in the future ocean, most effect studies on climate change have only focused on the isolated effects of changes in these stressors (Kroeker et al., 2013). However, this approach ignores the possibility that simultaneous temperature and fCO₂ may trigger interactive effects. Multiple stressors

REFERENCES

- Båmstedt, U., Nejstgaard, J. C., Solberg, P. T., & Høisøter, T. (1999). Utilisation of small-sized food algae by *Calanus finmarchicus* (Copepoda, Calanoida) and the significance of feeding history. *Sarsia*, 84, 19–38. <https://doi.org/10.1080/00364827.1999.10420449>
- Beaugrand, G. (2009). Decadal changes in climate and ecosystems in the North Atlantic Ocean and adjacent seas. *Deep Sea Research Part II: Topical Studies in Oceanography*, 56, 656–673. <https://doi.org/10.1016/j.dsr2.2008.12.022>
- Beaugrand, G., Brander, K. M., Lindley, J. A., Souissi, S., & Reid, P. C. (2003). Plankton effect on cod recruitment in the North Sea. *Nature*, 426, 661–664. <https://doi.org/10.1038/nature02164>

Kilde: Pedersen SA, Hanssen AE. Ocean acidification ameliorates harmful effects of warming in primary consumer. *Ecology and evolution* 2018, 8(1):396-404.

Forfatter-dato stiler: APA 7

Forfatter-Dato stiler:

Vi anbefaler **APA 7th** stilen hvis du ønsker å bruke en forfatter-dato stil for din avhandling.

It has been found that male elite soccer players cover 8–12 km during a game, depending on team role (Bangsbo et al., 1991; Reilly, 2003; Reilly & Thomas, 1976), nutritional status (Jacobs et al., 1983; Saltin, 1973), and aerobic capacity (Helgerud et al., 2001; Smaros, 1980). Within this aerobic context a sprint bout occurs about every 90 seconds (Reilly, 2003), each lasting an average of two to four seconds (Bangsbo et al., 1991; O'Donoghue, 1998; Reilly, 2003). Sprinting constitutes 1–11% of the total distance covered in a match (Bangsbo et al., 1991; Reilly, 2003), corresponding to 0.5–3.0% of effective playing time—that is, the time when the ball is in play (Ali & Farrally, 1991; Bangsbo, 1992; Bangsbo et al., 1991; O'Donoghue, 1998). Recently we showed that improvement in aerobic capacity in elite junior soccer players increased the distance covered, the play intensity, the number of sprints, and ball involvement during a game (Smaros, 1980). Such findings highlight some of the advantages of a high aerobic capacity in soccer when related to actual performance.

Ali, A., & Farrally, M. (1991). A computer-video aided time motion analysis technique for match analysis. *Journal of Sports Medicine and Physical Fitness*, 31(1), 82-88. <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pubmed/1861489>

Bangsbo, J. (1992). Time and motion characteristics of competition soccer. *Sci Football*, 6(2), 34–40.

Bangsbo, J., Norregaard, L., & Thorso, F. (1991). Activity profile of competition soccer. *Canadian Journal of Sport Sciences*, 16(2), 110-116. <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pubmed/1647856>

Helgerud, J., Engen, L. C., Wisloff, U., & Hoff, J. (2001). Aerobic endurance training improves soccer performance. *Medicine and Science in Sports and Exercise*, 33(11), 1925-1931. <https://doi.org/10.1097/00005768-200111000-00019>

Jacobs, I., Anderberg, A., Schele, R., & Lithell, H. (1983). Muscle glycogen in soldiers on different diets during military field manoeuvres. *Aviation Space and Environmental Medicine*, 54(10), 898-900. <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pubmed/6651711>

O'Donoghue, P. (1998). *Time-motion analysis of work-rate in elite soccer*. World Congress of Notational Analysis of Sport IV, Porto, Portugal (pp. 65–71). University of Porto Press.

Reilly, T. (2003). Motion analysis and physiological demands. In T. Reilly & M. Williams (Eds.), *Science and Soccer* (2nd. ed., pp. 67-80). Routledge.

Reilly, T., & Thomas, V. (1976). A motion analysis of work-rate in different positional roles in professional football match-play. *Journal of Human Movement Studies*, 2, 87-97.

Tekst og referanser er hentet fra:
Wisloff U, Castagna C, Helgerud J, Jones R, Hoff J. Strong correlation of maximal squat strength with sprint performance and vertical jump height in elite soccer players. *Br J Sports Med*. 2004;38(3):285-8.

Nummerert stil: Vancouver

Nummerert stil:

Det finnes flere andre referansestiler. Her ser dere **Vancouver** stilen, som bruker nummerering i løpende tekst.

Noen nummererte stiler bruker klamme-
parenteser i stedet for vanlige parenteser:
[1], [2-4].

It has been found that male elite soccer players cover 8–12 km during a game, depending on team role (1-3), nutritional status (4, 5), and aerobic capacity (6, 7). Within this aerobic context a sprint bout occurs about every 90 seconds (2), each lasting an average of two to four seconds (1, 2, 8). Sprinting constitutes 1–11% of the total distance covered in a match (1, 2), corresponding to 0.5–3.0% of effective playing time—that is, the time when the ball is in play (1, 8-10). Recently we showed that improvement in aerobic capacity in elite junior soccer players increased the distance covered, the play intensity, the number of sprints, and ball involvement during a game (7). Such findings highlight some of the advantages of a high aerobic capacity in soccer when related to actual performance.

1. Bangsbo J, Norregaard L, Thorso F. Activity profile of competition soccer. *Can J Sport Sci*. 1991;16(2):110-6.
2. Reilly T. Motion analysis and physiological demands. In: Reilly T, Williams M, editors. *Science and Soccer*. 2nd. ed. London: Routledge; 2003. p. 67-80.
3. Reilly T, Thomas V. A motion analysis of work-rate in different positional roles in professional football match-play. *Journal of Human Movement Studies*. 1976;2:87-97.
4. Jacobs I, Anderberg A, Schele R, Lithell H. Muscle glycogen in soldiers on different diets during military field manoeuvres. *Aviat Space Environ Med*. 1983;54(10):898-900.
5. Saltin B. Metabolic fundamentals in exercise. *Med Sci Sports*. 1973;5(3):137-46.
6. Helgerud J, Engen LC, Wisloff U, Hoff J. Aerobic endurance training improves soccer performance. *Med Sci Sports Exerc*. 2001;33(11):1925-31.
7. Smaros G. Energy usage during a football match. *Proceedings of the 1st International Congress on Sports Medicine Applied to Football* (pp. 795-801). Rome: D. Guanella; 1980.
8. O'Donoghue P. Time-motion analysis of work-rate in elite soccer. *World Congress of Notational Analysis of Sport IV*, Porto, Portugal (pp. 65-71). Porto: University of Porto Press; 1998.
9. Ali A, Farrally M. A computer-video aided time motion analysis technique for match analysis. *J Sports Med Phys Fitness*. 1991;31(1):82-8.
10. Bangsbo J. Time and motion characteristics of competition soccer. *Sci Football*. 1992;6(2):34-40.

Tekst og referanser er hentet fra:

Wisloff U, Castagna C, Helgerud J, Jones R, Hoff J. Strong correlation of maximal squat strength with sprint performance and vertical jump height in elite soccer players. *Br J Sports Med*. 2004;38(3):285-8.

49

Fotnotestil: Chicago A

Stil med fotnoter

Noen stiler bruker fotnoter, og både Chicago A og APA 7 med fotnoter (se bildet) er eksempler på dette. Merk at fotnoter i APA 7 er mindre vanlig, spør veileder før du bruker denne stilen.

I teksten oppgis referanser via fotnoter, og litteraturlisten ordnes alfabetisk. Dette gir færre avbrytelser i teksten, og gir mer rom for kommentarer til kildene.

det man oppfattet som venstrebevegelsens norsk-nasjonale sjåvinisme. Historievitenskapen skulle, som Svendsen sammenfatter det, «leve i symbiose med Norges *dannede Almenhed*»¹

I hvilken grad kom dette programmet til å prege historiefaget i norsk skole? Hovedbildet som avtegner seg i den eksisterende forskningen, er at skolefaget ble preget av en nasjonalistisk «venstrelinje», mens den konservative historikertradisjonen som HIFO sprang ut av, fikk begrenset innflytelse.²

Denne forskningen har imidlertid vært ensidig i tre ulike henseender. For det første har den prioritert folkeskolen fremfor den høyere skolen. Går man ut fra premisset om at historien til de brede lag har større interesse enn elitens historie, er dette en rimelig prioritering: Folkeskolen omfattet alle, mens den høyere skole frem til 1960-årene var en eksklusiv utvalgs skole som rekrutterte noen få prosent av ungdomskullene.³ Vil man imidlertid studere samspillet mellom universitets- og skolelag, blir den høyere skolen særlig interessant.

For det andre har tidligere studier med få unntak analysert lærebøker og læreplaner i norsk historie fremfor verdenshistorie. Som Egil Børre Johnsen har påpekt, har ingen lærebøker i skolen vært gransket mer energisk enn historiebøkene.⁴ I studiet av disse bøkene

1. Svendsen 2001: 311.
2. Fekks, Østgaard 1983; Frigaard 1995; Kjøberg 1996; Mørk 2005; Lørentzen 2005; Howland 2016.
3. Sagskolen har imidlertid også sammenheng med at skolehistorie i stor grad har vært drevet i tilknytning til de pedagogiske instituttene ved universitetene og lærerutdanningsmiljøene ved hogskolene. Begge disse har vært grunnskoleorienterte. Især er det blitt produsert mange relevante hoved- og masteroppgaver i samarbeid mellom Bergen Lærerhogskole/Hogskolen i Bergen og Historisk institutt/AHRK ved Universitetet i Bergen.
4. Johnsen 2012.

LITTERATUR:

- Andersson, J. (2012). The Great Future Debate and the Struggle for the World. *The American Historical Review* 117, 5: 1411–1430. <https://doi.org/10.1093/ahr/117.5.1411>
- Aubert, K. (1927). *Historieundervisningen efter loven av 1896*, i Boyesen, E. & Wildhagen, E. C. (red.), *Tidskifte: en hyldelse til K. Brekke, J. Hougens, A. Ræder, Aug. Western, P. Ostby*: 142–146. Oslo: Aschehoug.
- Boyesen, E. (1954). Ræder, Anton Henrik. *Norsk biografisk leksikon*, bd. 12: 101–112. Oslo: Aschehoug.
- Bull, E. (1963). *Tradisjoner og minner*. Oslo: Gyldendal Norsk Forlag.
- Bölling, R. (1983). *Sozialgeschichte der deutschen Lehrer. Ein Überblick von 1800 bis zur Gegenwart*. Göttingen: Vandenhoeck & Ruprecht.

Tekst og referanser er hentet fra:

Thue FW. Den historiske allmenndannelse: historiefaget i høyere/videregående skole, 1869-2019. *Historisk tidsskrift*. 2019; 98(2): s. 167-190.

50

Hovedprinsipper for referering

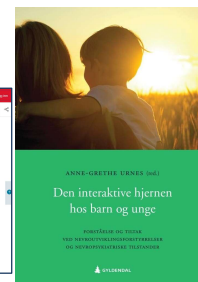
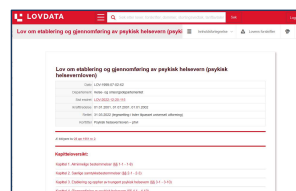
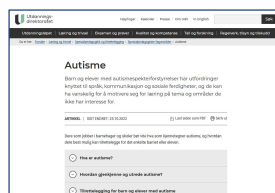
- Alle henvisninger i teksten skal kunne gjenfinnes i litteraturlisten, og motsatt.
- Hvordan henvisningen skal utformes avhenger av hvilken type kilde det er. Sjekk regler for kildetypen du skal henviser til.
- Når du har valgt en stil, skal du bruke den konsekvent. Ikke bruk andre stilarter i samme dokument.

Ingen forventer at du kan alle reglene utenat, sjekk dem på [NTNU Oppgaveskriving!](#)

Ulike dokumenttyper

- Bok med forfatter
- Kapittel i bok med redaktør
- Artikkel i tidsskrift
- Nettsider
- Offentlige publikasjoner, f. eks. lover, stortingsmeldinger og NOUer
- Finnes også regler for blogger, videoer, læreplaner, podcaster, avisartikler, studentoppgaver osv...

Hva er APA 7?

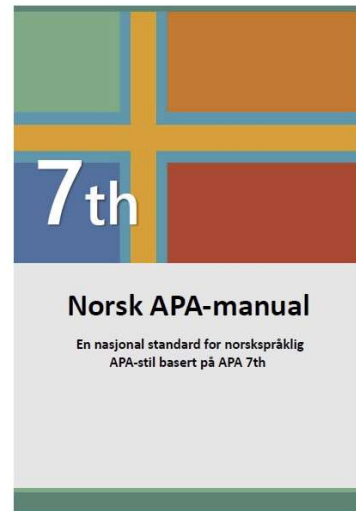
- APA 7 er en forfatter-dato stil: referansene arrangeres alfabetisk i litteraturlista, og henvisninger i tekst består av forfatters etternavn og år for utgivelse
- APA står for *American Psychological Association*, som er utviklerne av stilen. Tallet 7 viser til versjon.
- APA 7 er vanlig i blant andre helsefag, samfunnsfag og realfag.

Her finner du reglene i APA 7:

[NTNU oppgaveskriving](#)

[Kildekompasset](#)

[Norsk APA-manual](#): Svært omfattende, men nyttig hvis du ikke finner regler for kilden du skal henvise til andre steder.

Hva er Vancouver?

- Nummerert stil: kildene nummereres etter når de henvises til i teksten.
- Mest brukt i medisin og naturvitenskap, og i noen teknologifag.
- Utviklet av International Committee of Medical Journal Editors (ICMJE).

Her finner du reglene for Vancouver:

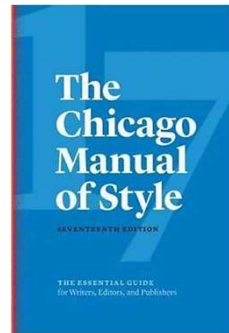
- [NTNU Oppgaveskriving](#)
- [Søk og Skriv](#)
- [Citing Medicine: the NLM style guide for authors, editors, and publishers](#). Publisert av National Library of Medicine (USA). Sjekk gjerne NTNU Oppgaveskriving og Søk og skriv først.

<http://www.nlm.nih.gov/citingmedicine>

Hva er Chicago A?

- Stil med fotnoter: henvisninger plasseres nederst på siden i nummererte fotnoter, med tilsvarende nummer i selve teksten.
- Publiseres av University of Chicago Press, er nå på versjon 17.
- Mye brukt i humaniora.
- Første gang du henviser til en tekst, skriver du den fulle referansen. Deretter kan du oppgi den i kortform
- En variant av stilen heter Chicago B, men denne er en forfatter-år stil.

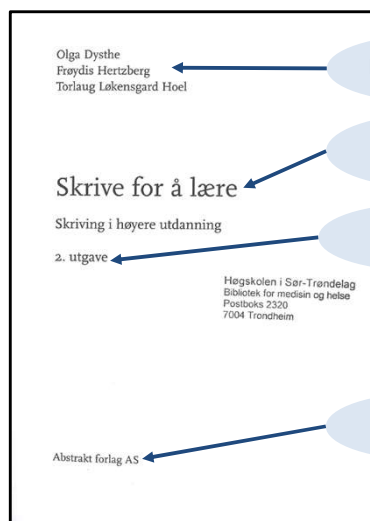
Her finner du reglene for Chicago A:

- [NTNU oppgaveskriving](#)
- [Søk & skriv](#)
- [Chicago Manual of Style Online](#): Tilgang via NTNU, bruk VPN hvis du ikke er på campus.

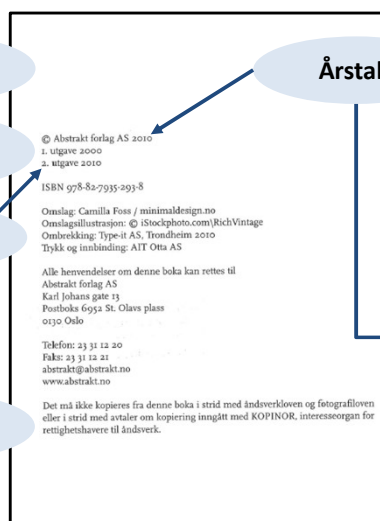

Hvordan finne informasjon til referansen

Tittelside

Baksiden av tittelsiden

Forfatter(e)

Tittel og undertittel

Utgave

Forlag

Årstall

MERK forskjell på utgave og opplag/opprett!

Bruk årstall for **utgave**, ikke opplag eller oppprett.

© Gyldendal Norsk Forlag AS 2005
1. utgave, 4. opplag 2007

Hvordan vite om en bok er redigert

Red. står for redaktør (Ed. På engelsk). Alle som er navngitt før Red. er redaktører, ikke bare den siste.

Innhold

INNLEDNING: MOT NOK EN NY ERKJENNELSE 13

KAPITTEL 1. PERSPEKTIVER PÅ SELVBESTEMMELSE 17

Leif Bollingrød, Karl Eling Ellingsen og Aud Selboe 17

Årsak til å lese sammen? 19

Selvbestemmelse – viktig for alle 21

Læring gjennom praksis 23

Meningsinnhold og meningspotensial begreper 25

Kontekstuell forståelse og kontekstuell praksis 23

Selvbestemmelse og frihet 24

Selvbestemmelse og makt 25

Selvbestemmelse og empowerment 27

Selvbestemmelse i relasjonelt perspektiv 29

Selvbestemmelse på individnivå – empowerment på systemnivå 33

Helse- og sosialarbeiderens samfunnsrolle 35

KAPITTEL 2. SELVBESTEMMELSE OG BRUKERMEDVIRKNING 39

Karl Eling Ellingsen

Brukermedvirkning 41

Medvirkning i verksteder 42

Medvirkning i generelle saker 45

Hva innebærer selvbestemmelse? 47

Selvbestemmelse – juridisk sett 48

Selvbestemmelse – i forhold til selvutvikling 51

Selvbestemmelse som beslutningstaking 53

Selvbestemmelse 56

Selvbestemmelse kan læres 58

Statisk eller fleksibelt 62

Medvirkende en prosess 66

Navn på forfattere av hvert kapittel står i innholdslisten, og på forsiden for hvert kapittel.

Kapittel i bok med redaktør: APA 7 og Vancouver

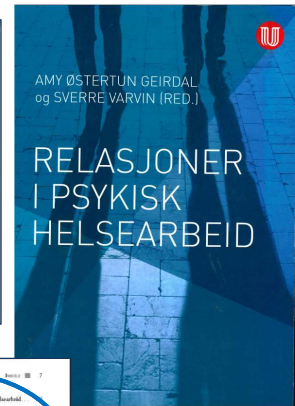
- Henvist til kapittelet du har brukt, ikke hele boka.
- Hvis du har brukt flere kapitler henviser du til hvert kapittel for seg.
- Merk: dette gjelder bare bok med redaktør! Har du brukt ett kapittel i en bok med forfatter(e), henviser du til hele boka.

APA 7:

I teksten (Nerdrum & Geirdal, 2017, s. 65)
I referanselista: Nerdrum, P. & Geirdal, A. Ø. (2017). Arbeidsallianse og brukermedvirkning i psykisk helsearbeid: En presentasjon, vurdering og sammenligning. I A. Ø. Geirdal & S. Varvin (Red.), *Relasjoner i psykisk helsearbeid* (s. 60-75). Universitetsforlaget.

Vancouver:

I teksten (2)
I referanselista: 2. Nerdrum P, Geirdal AØ. Arbeidsallianse og brukermedvirkning i psykisk helsearbeid: En presentasjon, vurdering og sammenligning. I: Geirdal AØ, Varvin S red. Relasjoner i psykisk helsearbeid. Oslo: Universitetsforlaget; 2017. s. 60-75.

Innhold

1. Innledning 49

2. Arbeidsallianse og brukermedvirkning i psykisk helsearbeid 50

3. Relasjoner i psykisk helsearbeid 51

4. Oppsummering og konklusjoner 52

Kapittel 1. Arbeidsallianse og brukermedvirkning i psykisk helsearbeid 50

1.1 Innledning 50

1.2 Arbeidsallianse og brukermedvirkning i psykisk helsearbeid 50

1.3 Relasjoner i psykisk helsearbeid 51

1.4 Oppsummering og konklusjoner 52

Kapittel 2. Relasjoner i psykisk helsearbeid 51

2.1 Innledning 51

2.2 Relasjoner i psykisk helsearbeid 51

2.3 Oppsummering og konklusjoner 52

Kapittel 3. Oppsummering og konklusjoner 52

3.1 Innledning 52

3.2 Oppsummering og konklusjoner 52

3.3 Relasjoner i psykisk helsearbeid 51

3.4 Arbeidsallianse og brukermedvirkning i psykisk helsearbeid 50

Husk: Det er navnet på kapitelforfatteren, ikke redaktøren, som skal stå først i referanselista, og i henvisning i tekst.

Kapittel i bok med redaktør: Chicago A

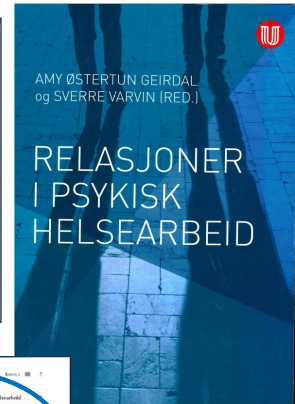
Fotnoter

Full referanse i note: 1. Per Nerdrum m.fl., «Arbeidsallianse og brukermedvirkning i psykisk helsearbeid: En presentasjon, vurdering og sammenligning», i *Relasjoner i psykisk helsearbeid*, redigert av Amy Østertun Geirdal og Sverre Varvin (Oslo: Universitetsforlaget, 2017), 64.
Kortversjon i note: 2. Nerdrum m.fl., «Arbeidsallianse og brukermedvirkning», 64

Referanseliste:

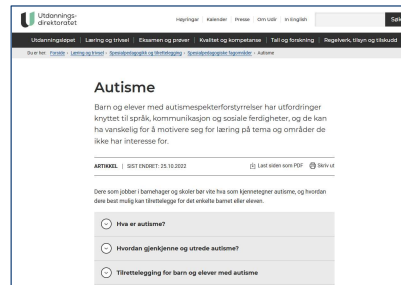
I referanselista: Nerdrum, Per, Amy Østertun Geirdal. «Arbeidsallianse og brukermedvirkning i psykisk helsearbeid: En presentasjon, vurdering og sammenligning». I *Relasjoner i psykisk helsearbeid*, redigert av Amy Østertun Geirdal og Sverre Varvin, 60-75. Oslo: Universitetsforlaget, 2017.

Husk: Det er navnet på kapitelforfatteren, ikke redaktøren, som skal stå i referanselista, og i henvisning i tekst.

Nettside

- Mange nettsider har ikke forfatter. Da bruker du organisasjonen som forfatter.
- Hvis forfatter og nettstedets navn er det samme, trenger du ikke ta med nettstedets navn i litteraturlisten.
- Hvis det står en dato, bruker du den. Hvis dato mangler, kan du skrive u.å.
- Du trenger bare å angi lesedato hvis siden oppdateres ofte, eller hvis den mangler dato.

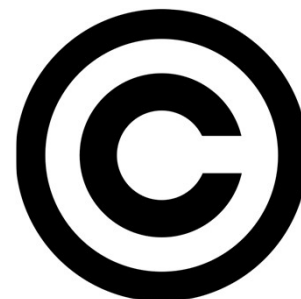
I tekst: (Utdanningsdirektoratet, 2022)
I litteraturliste: Utdanningsdirektoratet (2022, 25. oktober). *Autisme*.
<https://www.udir.no/laring-og-trivsel/spesialpedagogikk/spesialpedagogiske-fagomrader/autisme/>

I tekst: (Autismeforeningen i Norge, u.å.)
I litteraturliste: Autismeforeningen i Norge (u.å.). *Om autismespekterdiagnose (ASD)*. Hentet 15. september 2023 fra <https://autismeforeningen.no/hva-er-autisme/om-autismespekterdiagnose-asd/>

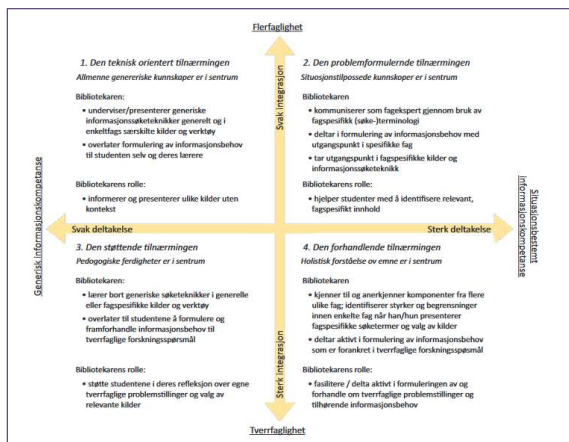
Gjenbruk av bilder, tabeller og figurer

- Du kan omtale et bilde eller en tabell, uten å reprodusere/gjenbruke det i oppgaven din. Du har da vanlig henvisning i tekst, og referanse i litteraturlisten.
- Hvis du avbilder eller gjenbraker en hel tabell, figur eller bilde i oppgaven din, må du vanligvis ha tillatelse. Enten ved at det har en lisens som tillater gjenbruk, eller at du har kontaktet den/de som har opphavsrett.
- Bilder, figurer og tabeller skal ha opphavsrettsnotis som bildetekst.
- Du må også ha tillatelse hvis du skal gjør endringer på bildet.
- Nummerer figurene i rekkefølgen de brukes (Figur 1, Figur 2, osv.)
- Opphavsrettsnotisen blir brukt i stedet for en forfatter-år henvisning i teksten. I teksten kan du henvise til figurnummer

Husk: At et bilde/en tabell/en figur er tilgjengelig på en nettside betyr ikke at du kan gjenbruke det fritt!

Eksempel: Gjenbruk av bilde, tabell, figur

Merk: Her er APA 7 brukt, husk å endre til referansestilen du selv skal bruke.

Bildetekst:

Figur 1. Fra «Et helt nytt 'mindset'? Informasjonskompetanse og tverrfaglighet i bibliotekenes undervisningsoppdrag» av I. Bøyum, E. Gullbekk og K. Byström, i A. Anderson, C. Fagerlid, H. Larsen og I. S. Straume (Red.), *Det åpne bibliotek: forskningsbibliotek i endring*, 2017, s. 129. Cappelen Damm (<https://press.nordicopenaccess.no/index.php/noasp/catalog/view/20/76/343>). **CC BY 4.0**

I litteraturliste:

Bøyum, I., Gullbekk, E. & Byström, K. (2017). Et helt nytt 'mindset'? Informasjonskompetanse og tverrfaglighet i bibliotekenes undervisningsoppdrag. I A. Anderson, C. Fagerlid, H. Larsen og I. S. Straume (Red.), *Det åpne bibliotek: forskningsbibliotek i endring*, 121-146. Cappelen Damm. <https://press.nordicopenaccess.no/index.php/noasp/catalog/view/20/76/343>

Les mer om [CC-lisenser her](#), og om [alle versjonene her](#).

Eksempel: Bearbeiding av bilde, tabell, figur

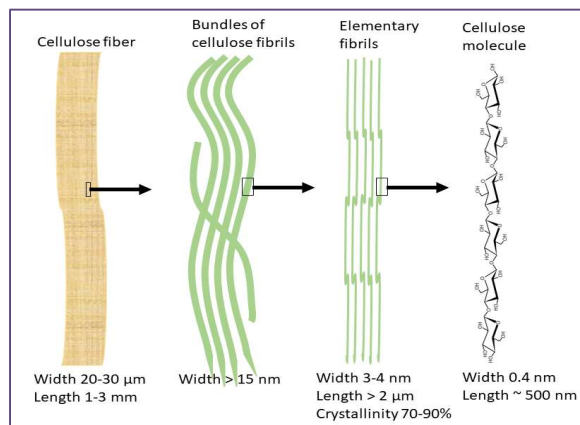
- Husk at du må ha tillatelse for å kunne gjengi en versjon av bildet/figuren som du har bearbeidet!

Bildetekst:

Figur 2: Structure of wood biomass and the characteristics of elementary cellulose fibrils. Adapted by author from Isogai et al. (2011) with permission from copyright holder Royal Society of Chemistry.

I litteraturliste:

Isogai, A., Saito, T. & Fukuzumi, H. (2011). TEMPO-oxidized cellulose nanofibers. *Nanoscale*, 3(1). 71-85.

Sekundærkilder

Hvem skal du henwise til her?

Bandura benytter betegnelsen «self-efficacy», som best kan oversettes med mestringsforventninger (Bandura, 1997). Han mener slike forventninger er viktige for hva slags aktiviteter vi vil begi oss inn på, og hvor mye energi vi investerer i gjennomføringen. Har vi liten tro på at vi greier det, blir innsatsen relativt lunken. Jo bedre tro på resultatet, desto mer energi setter vi inn.

Hentet fra Gunn Imsens *Elevers verden* (2020).

Aller helst: finn kilden det vises til (primærkilden), les og henvis til den.

Eksempel brukt med tillatelse fra Høgskolen i Innlandet

Henvisning til sekundærkilder

- Hvis du ikke finner primærkilden: gjør det tydelig at du viser til sekundærkilden, som vist under.
- Henvis bare til tekster som du faktisk har lest.

I teksten:

Bandura (1997, referert i Imsen, 2020, s. 352) argumenterer for at mestringsforventninger er avgjørende for resultatet og viser at...

I litteraturlista:

Imsen, G. (2020). *Elevens verden: Innføring i pedagogisk psykologi* (6.utg). Universitetsforlaget.

Eksempel brukt med tillatelse fra Høgskolen i Innlandet

Når kan vi henviser til sekundærkilder?

Bruk av sekundær siteringer (sitering innen sitering)

- Å sitere en kilde uten å ha lest den er risikofylt ("Den akademiske hviskeleken") og regnes som er form for plagiering (bruk av en annens sitering uten egen sjekk av kilden).
- Noen ganger kan en kilde være vanskelig å skaffe eller utilgjengelig (er gammel, utsolgt o.l.). I slike tilfeller kan det være OK å sitere kilden uten å ha lest den (som en sekundær henvisning).
- Når du bruker en sekundær sitering må du være ærlig med leserne dine og opplyse om dette (at du ikke har lest originalen selv, men stoler på informasjonen/fortolkningen gjengitt av en annen forfatter er korrekt).

Figur: Clipart Suggest. <http://www.clipartsuggest.com/free-presentations-in-powerpoint-format-for-bibliography-citations-bCmFdr-clipart/>

Når kan vi henviser til sekundærkilder 2

Bruk av sekundær siteringer (sitering innen sitering)

- Bruken av sekundær siteringer er siste utvei og de bør benyttes sjeldent.
- Forsøk å minimere risikoen for å spre ukorrekt informasjon ved å sjekke om det er andre publikasjoner som siterer originalkilden og om de gjengir informasjonen likt med det du planlegger å gjøre (men det er alltid en fare for at noen av de andre heller ikke har sjekket originalen → "Hviskeleken").

Figur: Clipart Suggest. <http://www.clipartsuggest.com/free-presentations-in-powerpoint-format-for-bibliography-citations-bCmFdr-clipart/>

67

Eksempel på sekundærhenvisning

Bruk av sekundær siteringer (sitering innen sitering)

I teksten:

Small insects that could be controlled by the pedipalps and eaten alive would not be stung by the scorpion to avoid wasting venom (Pocock, 1893, cited in **Rein, 1993, p. 60**).

According to Pocock, 1893 (cited in **Rein, 1993, p. 60**), Small insects that could be controlled by the pedipalps and eaten alive would not be stung by the scorpion to avoid wasting venom.

Reference list:

Pocock, R. I. (1893). Notes on the habits of ~~some~~ the living scorpions. *Nature*, 1. June, 104-107.

Rein, J. O. (1993). Sting use in two species of *Parabuthus* scorpions (Buthidae). *Journal of Arachnology*, 21, 60-63.

NB! Du skal kun sitere kilden som du har lest!

68

Plassering av henvisninger

Forfatter-dato stil:

Parafrase:

En ny studie viser at masterstudenter forbedret sine ferdigheter i akademisk skriving etter å ha deltatt på kurs fra universitetsbiblioteket (Pedersen, 2022)

En ny studie viser at masterstudenter forbedret sine ferdigheter i akademisk skriving etter å ha deltatt på kurs fra universitetsbiblioteket (Pedersen, 2022, s. 9)

Ifølge Pedersen (2022) forbedret masterstudenter sine ferdigheter i akademisk skriving etter å ha deltatt på kurs fra universitetsbiblioteket.

I 2022 rapporterte Pedersen at masterstudenter forbedret sine ferdigheter i akademisk skriving etter å ha deltatt på kurs fra universitetsbiblioteket.

Pedersen (2022) viste at masterstudenter forbedret sine ferdigheter i akademisk skriving etter å ha deltatt på kurs fra universitetsbiblioteket.

Pedersen (2022) viste at masterstudenter forbedret sine ferdigheter i akademisk skriving etter å ha deltatt på kurs fra universitetsbiblioteket (s. 9)

Sitat:

Som Pedersen (2022) har skrevet: «Masterstudenter forbedret sine ferdigheter i akademisk skriving etter å ha deltatt på kurs fra universitetsbiblioteket» (s. 9).

Hvor i teksten plasseres siteringene /kildene – Noen eksempler

69

Plassering av henvisninger 2

Hvor ofte er det nødvendig å sitere same kilde i teksten?

- Bruker du direkte sitat, må du oppgi kilde hver gang.
- Du trenger ikke å sitere samme kilde flere ganger i et avsnitt hvis du parafraaser eller oppsummerer så lenge det fremgår tydelig fra teksten at informasjonen stammer fra den tidligere siterte kilden.
- Inkluderer du informasjon fra en annen kilde inn i mellom informasjonen fra den første kilden, må du sitere sistnevnte på nytt.
- Er du i tvil, henvis slik at du unngår plagiering.

70

Plassering av henvisning i tekst

Evolutionary psychology posits that humans have developed specific psychological mechanisms to discriminate those individuals capable of fulfilling their reproductive goals from those less capable of fulfilling reproductive goals (Cosmides & Tooby, 1992). Individuals who possess and act on these preferences are more evolutionarily successful than those who do not. One characteristic critical for successful mating is the health of the potential mating partner. Health is associated with an individual's well-being (Shackelford & Larsen, 1999), longevity (Henderson & Anglin, 2003), ability to nurture and invest in offspring (Cunningham, 1986; Thornhill & Gangestad, 1983), and psychological health (Shackelford & Larson, 1997). The importance of health to mate selection is evident in men's and women's preferences. For instance, in 37 different cultures, both men and women judged good health to be indispensable in a marriage partner (Buss et al., 1990).

Empirical and cross-cultural research indicates that several body parts are especially important to predicting health. In a series of landmark ethnographic surveys designed to understand human sexual behavior, Ford and Beach (1951) argued that despite varying manifestations and expressions of different body parts across cultures, humans from around the world have expressed a preference for healthy-looking eyes, lips, skin, and complexion. They argue further that those body parts are highly desired because of their ability to predict an individual's health. They found that in every culture, clear eyes, full lips, and a clear complexion were highly desirable; and in no culture, did they find that bloodshot or yellow eyes, chapped or scarred lips, or heavily-blemished skin were desirable.

Kilde: Montoya RM. Gender similarities and differences in preferences for specific body parts. Current Research in Social Psychology. 2007 Dec 26;13(11):133-44 + <https://youtu.be/UcPqtHt8Ik>

Plassering av henvisning i tekst 2

Frogs are excellent indicator species to measure wetland health. They are very sensitive to changes in pH caused by acid rain, and they are also very sensitive to different types of pollution. When frog populations in a wetland plummet, one can be sure that something is going wrong in the wetland. In addition, when oddities in frog morphology appear, like frogs with five legs or two heads, one can also assume something is going wrong in the wetland environment (Willemsen, 2010).

Parafasert tekst basert på informasjon hentet fra Willemsen, 2010.

Dette blir feil fordi siteringen er plassert helt til slutt i avsnittet og leseren kan ikke vite sikkert hvilken informasjon som stammer fra kilden. Leseren kan tro at deler av avsnittet stammer fra forfatteren og at det kun er informasjonen i siste setning som er hentet fra kilden.

Kilde: Rasmussen College (<http://rasmussen.libanswers.com/faq/32328>)

Plassering av henvisning i tekst 3

Frogs are excellent indicator species to measure wetland health. They are very sensitive to changes in pH caused by acid rain, and they are also very sensitive to different types of pollution (Willemssen, 2010). When frog populations in a wetland plummeted, one can be sure that something is going wrong in the wetland (Willemssen, 2010). In addition, when oddities in frog morphology appear, like frogs with five legs or two heads, one can also assume something is going wrong in the wetland environment (Willemssen, 2010).

Parafrasert tekst basert på informasjon hentet fra Willemssen, 2010.

Dette er teknisk korrekt, men alle siteringene gjør teksten rotete og mindre lesbar.

Kilde: Rasmussen College (<http://rasmussen.libanswers.com/faq/32328>)

Plassering av henvisning i tekst 4

Parafrasert tekst basert på informasjon hentet fra Willemssen, 2010.

Frogs are excellent indicator species to measure wetland health. According to a recent study by Willemssen (2010), frogs are very sensitive to changes in pH caused by acid rain, and they are also very sensitive to different types of pollution. The study notes that when frog populations in a wetland plummeted, one can be sure that something is going wrong in the wetland. In addition, when oddities in frog morphology appear, like frogs with five legs or two heads, one can also assume something is going wrong in the wetland environment (Willemssen, 2010).

Dette er både korrekt og lett å lese. Leseren vet når og hvor informasjon fra kilden er brukt. Bruken av "The study notes ..." forteller leseren at det som kommer etterpå også stammer fra den tidligere nevnte kilden. Til slutt siterer leseren kilden en gang til i siste setning for å være sikker på at leseren skjønner hvor informasjonen stammer fra.

Kilde: Rasmussen College (<http://rasmussen.libanswers.com/faq/32328>)

Plassering av henvisning i tekst 5

Frogs are excellent indicator species to measure wetland health. Willemsen (2010) relates research conducted recently in Wisconsin that shows that frogs are very sensitive to changes in pH caused by acid rain, and they are also very sensitive to different types of pollution. Her research indicates that when frog populations in a wetland plummet, one can be sure that something is going wrong in the wetland. In addition, she finishes by noting that when oddities in frog morphology appear, like frogs with five legs or two heads, one can also assume something is going wrong in the wetland environment.

Parafasert tekst basert på informasjon hentet fra Willemsen, 2010.

Dette er også korrekt og lett å lese. Leseren vet når og hvor informasjon fra kilden er brukt. Bruken av "Her research indicates..." og "In addition, she finishes by noting ..." for teller leseren at den etterfølgende informasjonen stammer fra den første kilden. Å skrive smart på denne måten gjør at det ikke er nødvendig med flere siteringer.

Kilde: Rasmussen College (<http://rasmussen.libanswers.com/faq/32328>)

Plassering av henvisning ved direkte sitat

Frogs are excellent indicator species to measure wetland health. Willemsen (2010) recently conducted research in Wisconsin that shows that frogs are very sensitive to changes in pH caused by acid rain, and they are also very sensitive to different types of pollution. Willemsen's research indicates that when frog populations in a wetland plummet, one can be sure that something is going wrong in the wetland. One very telling quote from Willemsen's research is that "87% of wetlands where two-headed frogs are found have high levels of environmental contamination" (p. 341).

Parafasert tekst basert på informasjon hentet fra Willemsen, 2010.

Dette er også korrekt og lett å lese. Leseren vet når og hvor informasjon fra kilden er brukt. I dette eksemplet er et direkte sitat brukt, og dette er korrekt sitert ved å informere om kilden i starten av setningen, bruk av anførselstegn, og angi sidetall i slutten av sitatet.

Kilde: Rasmussen College (<http://rasmussen.libanswers.com/faq/32328>)

Bruk av sidetall ved indirekte sitat

Bruk av sidetall i siteringer

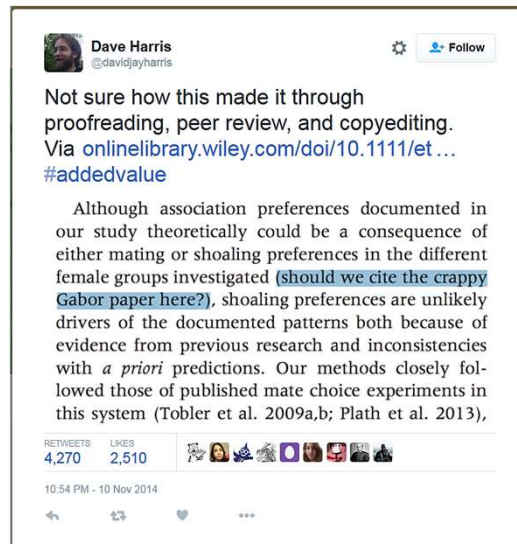
Small insects that could be controlled by the pedipalps and eaten alive would not be stung by the scorpion to avoid wasting venom (Pocock, 1893, p. 105). — ?

- Bruk av sidetall i alle siteringene er vanlig i noen fagområder, men ikke i medisin, helse og naturvitenskap.
- Sidetall skal alltid brukes når man har et direkte sitat, og kan også være greit å bruke hvis man nevner eller diskuterer en bestemt figur, tabell e.l. i en kilde. Men ikke for normale siteringer for parafrasert og oppsummert tekst.
- Noen forfattere mener at sidetall er nødvendig for at leseren raskt skal finne den aktuelle informasjonen i kilden. Andre mener at alle sidetallene reduserer lesbarheten på teksten. Og i medisin og helse er de fleste kildene korte artikler. Hva mener du å bruke sidetall?

Kan jeg henviser til ...

- **Forelesningsnotater:** Helst ikke, er ingen publikasjon, og kan ikke gjenfinnes av andre. Finn heller pensumlitteraturen som forelesningen er basert på.
- **Studentoppgaver:** Tja. Ikke publikasjoner eller vitenskapelige kilder, men sjekk gjerne hvilke kilder som er brukt i oppgaven. Masteroppgaver kan brukes iblant, spør underviser hvis du er usikker.
- **Wikipedia: Nope.** Er ikke originalkilde, og hvem som helst kan redigere informasjonen her. (Men hvis veileder godtar det, bruker du regler for artikkel i oppslagsverk.)
- **ChatGPT/KI: ...** Dette er ikke kilder, og programmer kan ikke være juridisk ansvarlige for en tekst. I tillegg er det ingen garanti for at informasjonen som oppgis stemmer.

Til slutt – Ikke gjør dette..... ;)

Figur: Symbols and Emoticons. <https://www.symbols-n-emoticons.com/2013/09/embarrassed-smiley.html>